

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE IN JAVNO UPRAVO
SLUŽBA ZA NEVLADNE ORGANIZACIJE

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 86 70
F: 01 478 86 49
E: gp.mju@gov.si
www.mju.gov.si

Urad Vlade RS za komuniciranje
predlagam.vladi@gov.si
gp.ukom@gov.si

Številka: 010-414/2012/2 (0802N)
Datum: 23. 8. 2012

ZADEVA: ODGOVOR NA PREDLOG VLADI ŠT. 3403-297: Mandat poslancev
ZVEZA: Vaš dopis št. 092-297/2012/1, z dne 13. 8. 2012

V mnenje ste nam poslali predlog, v katerem predlagatelj predlaga, da se posamezniku omeji možnost izvolitve na dva mandata za funkcijo poslanca (v zaporednem mandatu ali ločeno). Poleg tega predlaga, da so izvoljeni tisti, ki dobijo osebno največ glasov, saj je po njegovem mnenju utopično pričakovati, da se bodo predsednik stranke in ostali okoli njega postavili na zadnje mesto liste stranke.

Mandat je časovno obdobje, v katerem lahko posameznik, ki je izvoljen oziroma imenovan na posamezno funkcijo, svojo funkcijo tudi izvršuje. Državni zbor je organ zakonodajne državne oblasti, zato je predstavniško telo državljanek in državljanov Republike Slovenije. Državljan Republike Slovenije imamo aktivno in pasivno volilno pravice za volitve poslancev. Državljan oblikujemo predstavniško telo tako, da na demokratičnih volitvah volimo svoje predstavnike v državni zbor v skladu s splošno volilno pravico vseh državljanek in državljanov.

Za poslance državnega zbora je v prvem odstavku 81. člena Ustave Republike Slovenije določeno, da je njihova mandatna doba 4 leta in se lahko podaljša oziroma skrajša le v izjemnih okoliščinah. Edini in izključni primer izrednega podaljšanja mandatne dobe državnega zbora, in s tem seveda tudi poslancev, je določen v drugem odstavku 81. člena ustave. Ta določa, da če bi se mandatna doba državnega zbora iztekla med vojno ali v času trajanja izrednega stanja, preneha njegov mandat šest mesecev po prenehanju vojne ali izrednega stanja, lahko pa tudi prej, če sam tako sklene. To je tudi edini primer, ko državni zbor sam (neposredno) odloča o prenehanju svojega (sicer podaljšanega) mandata.

Poslanci so sicer voljeni na neposrednih volitvah in so lahko izvoljeni na to funkcijo večkrat. Njihova vloga je reprezentativna – državni zbor predstavlja in uveljavlja voljo ljudstva. V demokratični državi v okviru predstavniške demokracije izvoljeni nosilci funkcij v državnih organih sprejemajo odločitve v imenu ljudstva. Posameznik ima pravico, da sodeluje pri oblikovanju teh državnih organov tako, da v vnaprej predpisani obliki in na predpisan način izraža svojo voljo o tem, kdo naj ga zastopa in v njegovem imenu sprejema temeljne družbene odločitve. Posameznik ima tudi pravico, da se pod enakimi pogoji z drugimi poteguje za to, da je

izvoljen za člana takšnega državnega organa. Poseganje v to pravico, kot jo predlaga predlagatelj v svoji pobudi, bi lahko bilo torej protiustavno in nedemokratično. Poleg tega je za vsak poseg v ustavno besedilo potrebno zagotoviti drugačno večino kot za sprejem ali spremembo posameznega zakona. Nenazadnje pa imajo volivci s tem, ko so poslanci izvoljeni le za mandat, možnost, da od časa do časa ponovno odločajo o tem, katera oseba je primerna, da predstavlja njihove interese v parlamentu. V kolikor volivci ocenijo preteklo delo poslancev kot slabo, jih nedvomno sankcionirajo tako, da jih na naslednjih volitvah ne izvolijo več.

Da pa bi se z volitvami čim bolj približali cilju, ki ga zasleduje tudi predlagatelj v drugem delu svojega predloga, po kateri naj imajo volivci odločilen vpliv na dodelitev mandatov kandidatom, smo na ministrstvu pripravili predlog sprememb in dopolnitev Zakon o volitvah v državni zbor, s katerim smo med drugim predlagali ukinitve volilnih okrajev in uvedbo obveznega absolutnega preferenčnega glasu. Volivci bi tako glasovali o celotni listi kandidatov v volilni enoti, uvedel pa bi se primerjalnopravno pogosto uveljavljeni preferenčni glas, in sicer v obliki absolutnega obveznega preferenčnega glasu, ki v največji možni meri odraža voljo volivcev. Absolutni obvezni preferenčni glas namreč pomeni, da mora volivec preferenčni glas obvezno oddati, nadalje pa, da so izvoljeni tisti kandidati, ki so dosegli največje število preferenčnih glasov. Volivec bi z liste kandidatov v volilni enoti (običajno izmed enajstih kandidatov) moral izbrati konkretnega kandidata, ki mu bi oddal svoj glas. S tem bi se povečal vpliv volivcev na to, kateri kandidat bo izvoljen. Predlog zakona je bil že v obravnavi v državnem zboru, vendar je le ta dne 16. junija 2011 na splošni razpravi v okviru prve obravnave sprejel sklep, da predlog zakona ni primeren za nadaljnjo obravnavo, s tem pa se je zakonodajni postopek o predlogu zakona končal.

Na Ministrstvu za pravosodje in javno upravo si bomo tudi v bodoče zavzemali za spremembe zakonodaje, ki bodo povečale personalizacijo volitev. Menimo pa, da je potrebno spremembe volilne zakonodaje predhodno izredno dobro pretehtati. Hitre rešitve niso mogoče, saj jih je treba obravnavati v okviru širše razprave, pri kateri je k sodelovanju potrebno pritegniti strokovno in tudi ostalo javnost, za potrebne spremembe zakona, ki ureja volitve poslancev v državni zbor, pa je nenazadnje nujna dvotretjinska večina glasov vseh poslancev v državnem zboru.

Lepo pozdravljeni,

po pooblastilu ministra št. 1002-38/2012/4

mag. Mateja PREŠERN

SEKRETARKA